

POWIATOWY URZĄD PRACY W OPOLU

ul. mjr Hubala 21, 45-266 Opole
tel. 077 44 22 929, fax. 077 44 22 928, e-mail: opop@praca.gov.pl
Bezpłatna infolinia 0 800 88 11 22

**RANKING ZAWODÓW
DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH
W POWIECIE OPOLSKIM I MIEŚCIE OPOLU
W 2012 ROKU**

**CZEŚĆ I
DIAGNOZA**

POWIATOWY URZĄD PRACY W OPOLU

SPIS TREŚCI

1.	UWAGI WSTĘPNE.....	3
1.1.	CEL OPRACOWANIA.....	3
1.2.	METODOLOGIA OPRACOWANIA	4
1.3.	PODSTAWA OPRACOWANIA	4
2.	ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW	5
2.1.	STRUKTURA BEZROBOTNYCH WG ZAWODÓW	5
2.2.	BEZROBOTNI WG KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH	6
	<i>Bezrobocie wśród absolwentów</i>	<i>8</i>
2.3.	UDZIAŁ KOBIEC WEDŁUG KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH.....	8
2.4.	ZAWODY GENERUJĄCE DŁUGOTRWALE BEZROBOCIE	9
2.5.	NAPŁYW BEZROBOTNYCH WEDŁUG ZAWODÓW.....	10
	<i>Napływ bezrobotnych absolwentów</i>	<i>11</i>
3.	ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW.....	12
4.	ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH.....	15
4.1.	ZAWODY DEFICYTOWE.....	15
4.2.	OCENA PŁYNNOŚCI W ZAWODACH DEFICYTOWYCH	18
4.3.	ZAWODY NADWYŻKOWE.....	21
4.4.	OCENA PŁYNNOŚCI W ZAWODACH NADWYŻKOWYCH	24
5.	WNIOSKI	29

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1.	Bezrobotni w zależności od miejsca zamieszkania	5
Wykres 2.	Zawody o najwyższym udziale wśród osób długotrwale bezrobotnych	9
Wykres 3.	Napływ bezrobotnych według zawodów.....	10
Wykres 4.	Napływ bezrobotnych absolwentów według zawodów.....	11
Wykres 5.	Struktura bezrobotnych i ofert pracy według PKD rejestrowanych w 2012 r.....	13

SPIS TABEL

Tabela 1.	Struktura bezrobotnych wg wielkich grup zawodów.....	5
Tabela 2.	Struktura bezrobotnych wg kwalifikacji zawodowych.....	7
Tabela 3.	Udział kobiet według zawodów	8
Tabela 4.	Oferty pracy zgłoszone w 2012 roku	12
Tabela 5.	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów w mieście Opolu	15
Tabela 6.	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów w powiecie opolskim	17
Tabela 7.	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów w mieście Opolu	21
Tabela 8.	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów w powiecie opolskim.....	23

1. UWAGI WSTĘPNE

Dogłębne poznanie mechanizmu funkcjonowania lokalnego rynku pracy wydaje się niezbędne, aby można było skutecznie poprawić ten system, odpowiednio dostosowując do lokalnych potrzeb politykę rynku pracy. Spadek poziomu bezrobocia notowany w minionych latach sprawił, iż w wielu zawodach pracodawcy borykali się z obsadzeniem wolnych miejsc pracy, zaś kryzys gospodarczy oraz wzrost bezrobocia w ostatnim okresie, wskazał na słabe strony rynku pracy i wzrost liczby zawodów nadwyżkowych. Wciąż więc niezbędna jest szeroka i ciągle aktualizowana wiedza na temat kształtowania się wielkości opisujących rynek pracy, służąca podejmowaniu skutecznych działań w zakresie łagodzenia skutków bezrobocia, a także dla efektywnej promocji zatrudnienia. Nieodzowna ku temu jest obserwacja rynku pracy pod kątem kształtowania się popytu i podaży siły roboczej w przekroju zawodowym. Niniejsze opracowanie stanowi właśnie diagnozę podstawowych wielkości opisujących rynek pracy w układzie według kwalifikacji zawodowych w powiecie opolskim i mieście Opolu w 2012 roku.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest procesem systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów: szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.

1.1. Cel opracowania

Celem opracowania niniejszego raportu jest określenie zapotrzebowania na rynku pracy na konkretne zawody. Pozwoli to na określenie odpowiednich kierunków szkolenia bezrobotnych oraz usprawnienie pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego.

Informacje o bezrobociu i ofertach pracy według zawodów posłużą w szczególności jako źródło informacji do:

- dostosowania poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy,
- określania zgodnych z zapotrzebowaniem rynku pracy kierunków szkoleń osób bezrobotnych,
- prowadzenia racjonalnej i zgodnej z realiami rynku pracy gospodarki środkami Funduszu Pracy, pozostającymi w dyspozycji powiatowego urzędu pracy, w zakresie asygnowania środków na aktywizację bezrobotnych,
- opracowywania przez samorząd lokalny strategii działania oraz oceny i weryfikacji ich założeń w części dotyczącej łagodzenia skutków bezrobocia oraz promocji zatrudnienia,
- planowania działań przez instytucje i organizacje współpracujące na lokalnym rynku pracy w zakresie przeciwdziałania bezrobociu,
- podnoszenia jakości poradnictwa zawodowego poprzez bieżące wskazywanie doradcom zawodowym profesji poszukiwanych przez lokalnych pracodawców oraz takich, na które maleje zapotrzebowanie,
- usprawniania pośrednictwa pracy poprzez uzyskanie bieżących informacji o planach zatrudnieniowych zakładów pracy.

Zakłada się, że głównymi użytkownikami informacji zawartych w opracowaniu będą:

- lokalne władze oświatowe i dyrekcje szkół ponadpodstawowych,
- lokalne organy rządowe i samorządowe,
- instytucje i organizacje społeczno – polityczne z terenu powiatu i województwa opolskiego zainteresowane współdziałaniem na rynku pracy.

1.2. Metodologia opracowania

Dane liczbowe o bezrobociu i ofertach pracy opracowano posługując się nazwami grup zawodów, zawodów i specjalności zgodnymi z Klasyfikacją Zawodów i Specjalności, wprowadzoną do powszechnego stosowania Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2010 roku, obowiązującej od 30 czerwca 2010 r.

Zawód jest w niej definiowany jako zbiór zadań (zespół czynności) wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji (wiedzy i umiejętności) zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu winno stanowić źródło dochodu. Zawód może dzielić się na specjalności, które są wynikiem podziału pracy w ramach zawodu i zawierają czynności o podobnym charakterze wymagające pogłębionej lub dodatkowej wiedzy i umiejętności zdobytych w wyniku dodatkowego szkolenia lub praktyki.

Klasyfikację tę opracowano zgodnie ze standardami międzynarodowymi. Struktura klasyfikacji obejmuje 10 grup wielkich, 43 grupy duże, 132 średnie oraz 444 grupy elementarne. Grupy elementarne zawierają 2360 zawodów i specjalności. Szczegółową analizą objęto zawody elementarne.

Ponadto przy monitoringu uwzględniono również poziom i strukturę bezrobotnych oraz zgłaszanych ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności która obowiązuje na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (opublikowanego w Dz. U. Nr 251, poz. 1885 w dniu 31 grudnia 2007 r.).

1.3. Podstawa opracowania

Podstawowymi źródłami informacji wykorzystanymi w opracowaniu były sporządzone przez Powiatowy Urząd Pracy w Opolu zestawienia danych statystycznych dotyczących osób bezrobotnych oraz ofert pracy z powiatu opolskiego i miasta Opola (załączniki nr 2 do sprawozdania MPiPS-01 *Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy i oferty pracy* oraz załączniki nr 3 do sprawozdania MPiPS-01 *Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności – z I i II półrocza 2012 r.*).

2. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW

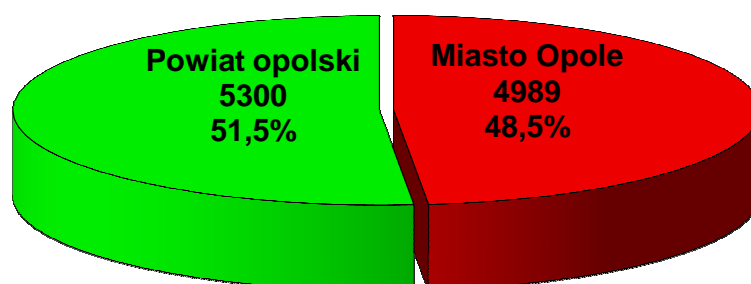
Na koniec grudnia 2012 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Opolu zarejestrowanych było **10 289** osób. Strukturę bezrobotnych w zależności od miejsca zamieszkania ilustruje wykres 1.

Stopa bezrobocia w końcu grudnia 2012 r. wyniosła:

- dla powiatu opolskiego – 13,6%,
- dla miasta Opolą – 7,1%.

Dla porównania w województwie opolskim stopa bezrobocia ukształtowała się na poziomie 14,2% (w kraju 13,4%).

Wykres 1. Bezrobotni w zależności od miejsca zamieszkania

Stan na 31.12.2012 r.

2.1. Struktura bezrobotnych wg zawodów

Zgodnie z Klasyfikacją Zawodów i Specjalności wyróżniamy 10 grup wielkich (tabela 1). Do każdej z nich zaliczyć można mniejsze grupy zawodów oraz konkretne zawody i specjalności.

Tabela 1. Struktura bezrobotnych wg wielkich grup zawodów.

Kod grupy zawodów	Grupa zawodów	Liczba bezrobotnych			Udział grupy osób bezrobotnych wobec ogółu [%]
		Powiat opolski	Miasto Opole	Razem	
000000	Bez zawodu	908	827	1735	16,86 %
0	Żołnierze	6	0	6	0,06 %
1	Parlamentarzyści, wyżsi urzędnicy i kierownicy	55	106	161	1,56 %
2	Specjaliści	354	749	1103	10,72 %
3	Technicy i inny średni personel	448	540	988	9,60 %
4	Pracownicy biurowi	234	354	588	5,71 %
5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	1029	890	1919	18,65 %
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	117	57	174	1,69 %
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	1492	984	2476	24,06 %
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	234	169	403	3,92 %
9	Pracownicy przy pracach prostych	423	313	736	7,15 %
	RAZEM	5300	4989	10289	100 %

Stan na dzień 31.12.2012 r.

Struktura bezrobocia według kwalifikacji zawodowych w układzie grup wielkich wskazuje, że najliczniejszą kategorię stanowią osoby posiadające zawody z grupy „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy”. Osoby te stanowią aż 24,1% ogółu bezrobotnych (2476 osób). W grupie tej największy udział miały zawody:

- ślusarz (248 osób),
- murarz (231 osób),
- krawiec (139 osób),
- mechanik pojazdów samochodowych (107 osób),
- stolarz (98 osób),
- mechanik samochodów osobowych (94 osoby),
- cukiernik (84 osoby),
- malarz budowlany (71 osób),
- piekarz (66 osób),
- malarz-tapeciarz (65 osób),
- szwaczka (65 osób),
- tokarz w metalu (53 osoby).

Kolejnymi najczęściej reprezentowanymi zawodami są te, zaliczane do wielkiej grupy „pracowników usług osobistych i sprzedawców”. Stanowią oni 18,7%, tj. 1919 osób. Najliczniejszymi w tej grupie są zawody:

- sprzedawca (946 osób),
- kucharz (174 osoby),
- fryzjer (172 osoby),
- robotnik gospodarczy (136 osób),
- kelner (73 osoby),
- kucharz małej gastronomii (51 osób).

Bardzo liczną grupę tworzą osoby nieposiadające żadnych kwalifikacji zawodowych oraz udokumentowanego doświadczenia zawodowego. Liczba ta klasyfikuje tę grupę osób jako trzecią pod względem wielkości. Udział tych osób w ogóle bezrobotnych stanowi aż 16,9% (1735 osób).

Znaczną grupę stanowią również osoby posiadające kwalifikacje zawodowe należące do grupy „specjalistów” – 10,7% (1103 osoby) z ogółu. W tej grupie można wyróżnić następujące dominujące zawody:

- ekonomista (181 osób),
- pedagog (62 osoby),
- specjalista do spraw marketingu i handlu (38 osób).

Duży odsetek zarejestrowanych bezrobotnych stanowią osoby sklasyfikowani w grupie „technicy i inny średni personel” – 9,6% (988 osób). W grupie tej największy odsetek bezrobotnych posiadają osoby z zawodami:

- księgowy (86 osób),
- technik mechanik (67 osób),
- technik ekonomista (60 osób),
- technik administracji (58 osób),
- technik budownictwa (50 osób),
- przedstawiciel handlowy (41 osób).

Ponad co dwudziesty z zarejestrowanych bezrobotnych został sklasyfikowany w grupie „pracownicy przy pracach prostych”. Świadczy to o tym, że 7,2% bezrobotnych (736 osób) posiada tylko elementarne umiejętności zawodowe. W grupie tej dominują zawody:

- sprzątaczką biurową (123 osoby),
- pozostali robotnicy przy pracach prostych (87 osób),
- robotnik budowlany (86 osób).

2.2. Bezrobotni wg kwalifikacji zawodowych

Zawody dominujące wśród osób bezrobotnych zarejestrowanych w tut. urzędzie przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2. Struktura bezrobotnych wg kwalifikacji zawodowych

Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	Bezrobotne kobiety
Ogółem	10289	5355
Bez zawodu	1735	976
Sprzedawca	946	837
Ślusarz	248	1
Murarz	231	5
Ekonomista	181	135
Kucharz	174	130
Fryzjer	172	169
Magazynier	150	34
Krawiec	139	137
Robotnik gospodarczy	136	55
Sprzątaczką biurową	123	120
Technik prac biurowych	108	92
Mechanik pojazdów samochodowych	107	0
Stolarz	98	2
Mechanik samochodów osobowych	94	0
Pozostali pracownicy obsługi biurowej	89	68
Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	87	35
Księgowy	86	81
Robotnik budowlany	86	3
Cukiernik	84	76
Pozostali pracownicy przy pracach prostych	74	33
Kelner	73	61
Malarz budowlany	71	4
Technik mechanik	67	5
Piekarz	66	29
Malarz - tapeciarz	65	1
Pedagog	62	56
Technik ekonomista	60	50
Technik administracji	58	49
Szwaczka	55	54
Tokarz w metalu	53	1
Kucharz małej gastronomii	51	33
Technik budownictwa	50	10

Stan na dzień 31.12.2012 r.

Bezrobocie wśród absolwentów

Wśród **589 absolwentów** (w tym 332 kobiet) zarejestrowanych w urzędzie (wg stanu na dzień 31.12.2012 r.) blisko czwartą część stanowiły osoby bez zawodu (143 osoby) z czego 57% stanowiły kobiety. Na drugim miejscu klasyfikują się absolwenci posiadający zawód sprzedawcy – 45 osób (80% to kobiety). W następnej kolejności można wyróżnić zawody: fryzjera (27 osób), mechanika pojazdów samochodowych (15 osób), malarza-tapeciarza (13 osób), kucharza małej gastronomii (12 osób), fizjoterapeuty czy technika organizacji usług gastronomicznych (po 10 osób).

2.3. Udział kobiet według kwalifikacji zawodowych

W porównaniu do 2007 i 2008 r. spadł znacząco udział kobiet – spowodowane jest to tym, iż w latach 2009-2010 nastąpił większy napływ mężczyzn do bezrobocia co zmieniło jego strukturę według płci od 2009 r. Napływ większej liczby mężczyzn spowodowany był kryzysem gospodarczym i rejestracją mężczyzn uprzednio pracujących w budownictwie i przemyśle.

W końcu 2011 roku udział kobiet pozostających w ewidencji bezrobotnych stanowił 54,0%, natomiast według stanu na dzień 31.12.2012 r., wśród 10289 zarejestrowanych bezrobotnych ogółem było **5355 kobiet**, co stanowiło **52,0%** ogółu. Z tabeli 3 możemy odczytać, iż kobiety stanowią przeważającą większość wśród osób bezrobotnych z zawodem krawca, szwaczki, księgowego czy fryzjera. Najwięcej kobiet posiada jednak zawód sprzedawcy (837 osób) a ich udział do ogółu bezrobotnych z tym zawodem stanowi 88,5%.

Największym problemem pozostaje liczna grupa kobiet bez żadnego zawodu. Odsetek ten wśród kobiet jest wyższy niż wśród mężczyzn i wyniósł 56,3%.

Tabela 3. Udział kobiet według zawodów

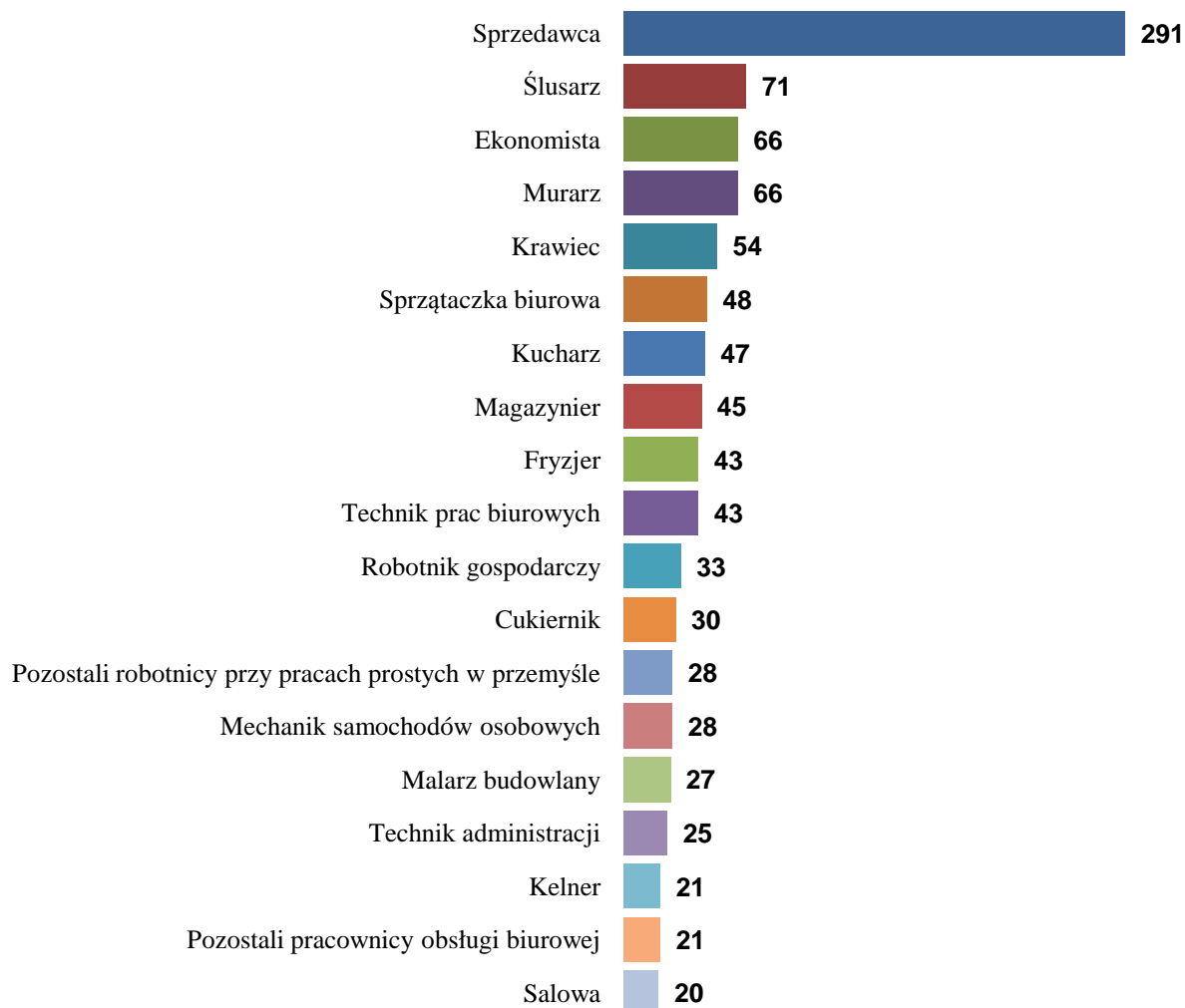
Nazwa zawodu	Liczba bezrobotnych		Udział kobiet
	ogółem	kobiety	
Krawiec	139	137	98,6%
Fryzjer	172	169	98,3%
Szwaczka	55	54	98,2%
Sprzątaczką biurową	123	120	97,6%
Księgowy	86	81	94,2%
Cukiernik	84	76	90,5%
Pedagog	62	56	90,3%
Sprzedawca	946	837	88,5%
Technik prac biurowych	108	92	85,2%
Kelner	73	61	83,6%
Technik ekonomista	60	50	83,3%
Pozostali pracownicy obsługi biurowej	89	68	76,4%
Kucharz	174	130	74,7%
Ekonomista	181	135	74,6%
Bez zawodu	1735	976	56,3%
Ogółem	10289	5355	52,0%

Stan na 31.12.2012 r.

2.4. Zawody generujące długotrwałe bezrobocie

Wśród bezrobotnych zarejestrowanych powyżej 12 miesięcy było **1266 osób** z terenu miasta Opola oraz **1370 osób** z terenu powiatu opolskiego (stan w dniu 31.12.2012 r.). Łącznie grupa ta stanowiła liczbę **2636 osób** (25,6% wobec ogółu). Należy więc baczniej przyrzeć się zawodom, których udział w tej grupie jest znaczny.

Wykres 2. Zawody o najwyższej liczebności wśród osób długotrwałe bezrobotnych

Stan na 31.12.2012 r.

Zasadniczo dominującą pozycję zajmuje zawód sprzedawcy, gdyż aż 291 osób legitymujących się tym zawodem pozostaje w rejestrze urzędu co najmniej od 12-tu miesięcy. Zawodem tym w przeważającej większości legitymowały się kobiety – 93,8%.

Zawód ślusarza był bardziej popularny wśród osób zamieszkałych na terenie Opola, gdzie zameldowanych było 40 osób (56,3%) z tym zawodem. Tylko jedna kobieta legitymowała się doświadczeniem pracy w tym zawodzie w grupie osób długotrwałe bezrobotnych. Szczegóły ilustruje wykres 2.

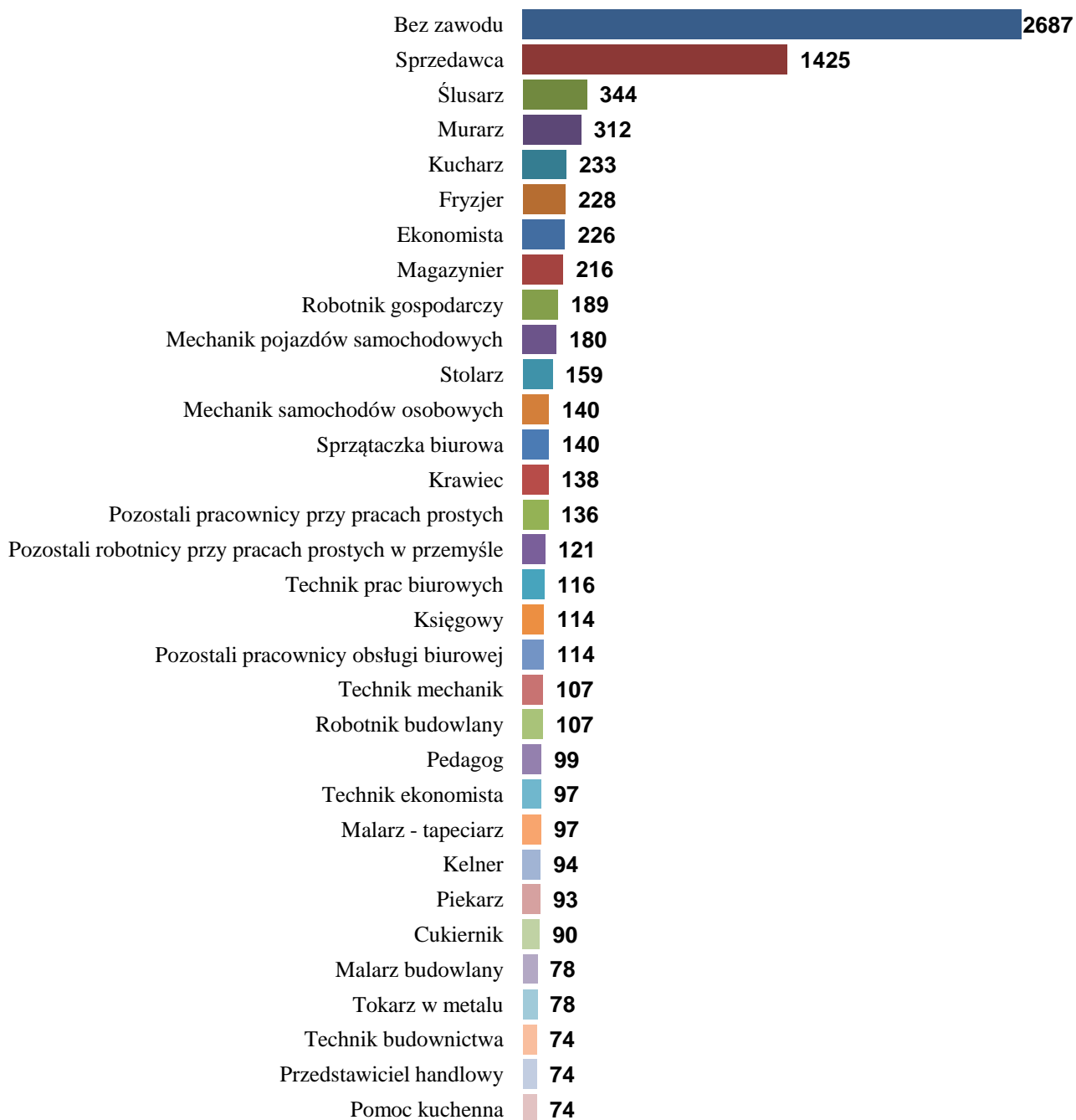
Ekonomiści byli trzecią co do wielkości grupą zawodową wśród osób długotrwałe bezrobotnych. Wśród 66 ekonomistów 49 osób (74,2%) zamieszkiwało na terenie Opola. W tym zawodzie w ostatnim okresie pracowało tylko dziewięciu mężczyzn.

Niepokojącym jest też fakt, iż powyżej 12 miesięcy w bezrobociu pozostają także 234 osoby (8,9%) bez żadnego wyuczonego zawodu.

2.5. Napływ bezrobotnych według zawodów

W 2012 roku w tut. urzędzie zarejestrowano **14627 osób** bezrobotnych (7314 osób z terenu miasta Opola), w tym wśród nich, blisko co piąta osoba (2687 osób – 18,4%) nie posiadała żadnych kwalifikacji zawodowych. Analizując napływ osób bezrobotnych **według ostatniego wykonywanego zawodu** okazuje się, iż najczęściej zarejestrowanych zostało osób z zawodem sprzedawcy (1425 osób), co stanowiło 9,7% wszystkich noworejestrowanych bezrobotnych. Fluktuacja bezrobotnych w tym zawodzie jest właśnie największa. Więcej informacji o ostatnich wykonywanych zawodach wśród noworejestrowanych osób bezrobotnych przedstawia wykres 3.

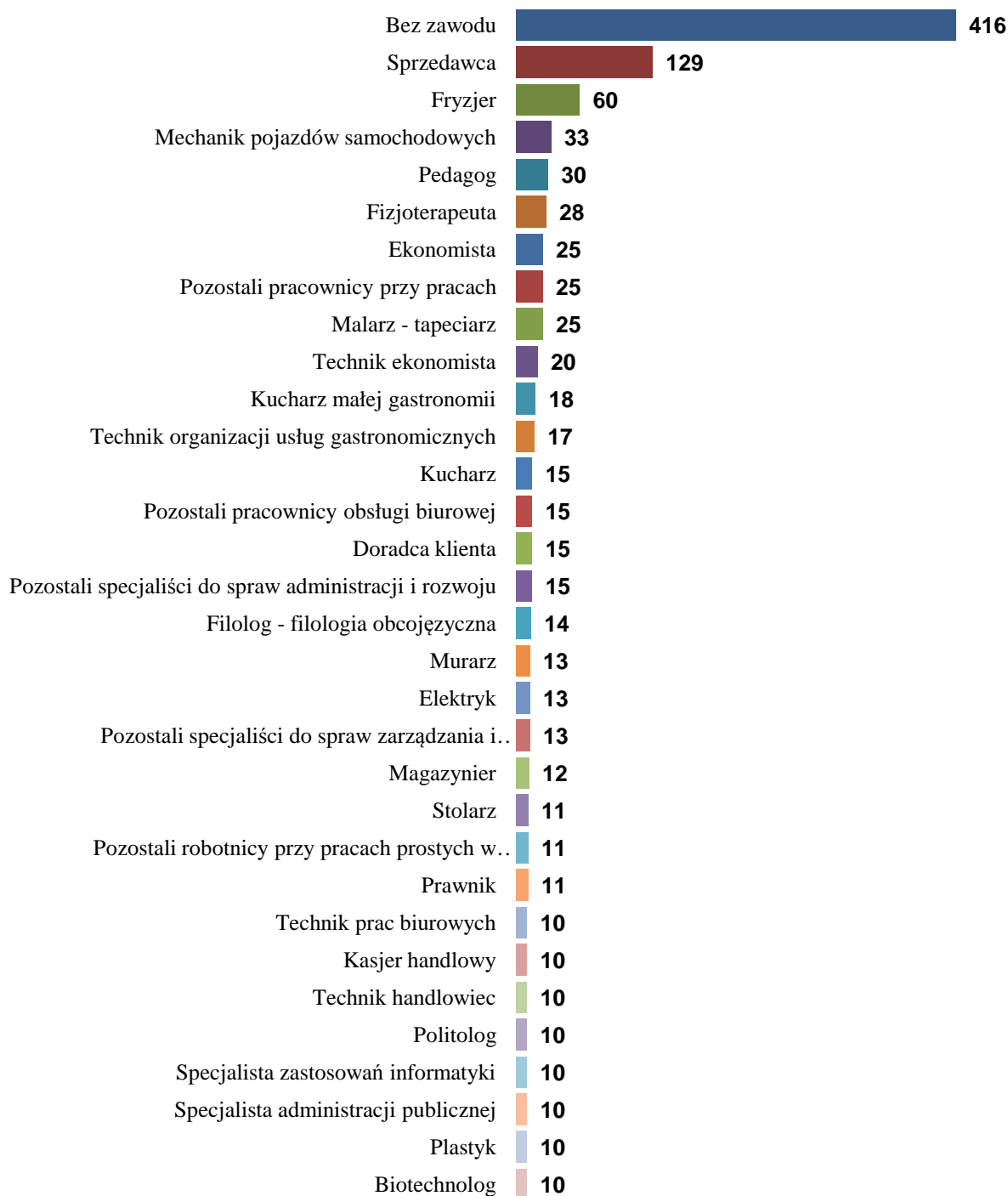
Wykres 3. Napływ bezrobotnych w 2012 r. według zawodów

Napływ bezrobotnych absolwentów

W rozpatrywanym okresie w ogóle bezrobotnych zarejestrowano **1683 osoby** (744 osoby z miasta Opola) które w okresie ostatnich 12 miesięcy ukończyły naukę. Rejestrowani absolwenci stanowili więc 11,5% ogółu osób rejestrowanych. Do rejestru bezrobotnych trafiały głównie kobiety – łącznie 992 (co stanowiło 58,9%). Blisko co czwarty z rejestrowanych absolwentów (416 osób) nie uzyskał żadnego zawodu. Wśród osób które otrzymały wykształcenie kierunkowe najczęściej rejestrowanych absolwentów szkół uzyskało zawód sprzedawcy (129 osób, w tym 110 kobiet), fryzjera (60 osób - w tym jeden mężczyzna), mechanika pojazdów samochodowych (33 mężczyzn) i pedagoga (30 osób, w tym 28 kobiet).

Wykres 4. Napływ bezrobotnych absolwentów w 2012 r. według zawodów

3. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW

W 2012 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Opolu zgłoszono wraz z subsydiowanymi ofertami zatrudnienia i stażami **9980** ofert pracy. Od pracodawców z terenu powiatu opolskiego przyjęto **2479** ofert, natomiast z terenu miasta Opolą zgłoszono **7501** ofert. W tabeli 4 podano zawody, w których zgłoszono najwięcej ofert pracy.

Tabela 4. Oferty pracy zgłoszone w 2012 roku

Nazwa zawodu	Powiat Opolski	Miasto Opole	Razem
Ogółem	2479	7501	9980
Robotnik gospodarczy	467	317	784
Robotnik budowlany	59	638	697
Sprzedawca	77	337	414
Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	28	376	404
Sprzątaczką biurową	90	271	361
Kasjer handlowy	52	274	326
Telemarketer	0	292	292
Przedstawiciel handlowy	24	261	285
Magazynier	29	181	210
Technik prac biurowych	41	167	208
Doradca klienta	3	167	170
Pozostali spawacze i pokrewni	24	144	168
Doradca finansowy	3	147	150
Pozostałe pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe	10	135	145
Ślusarz	64	65	129
Pozostali pracownicy obsługi biurowej	33	95	128
Pomoc kuchenna	19	86	105
Kelner	14	85	99
Pozostali monterzy sprzętu elektronicznego	0	97	97
Pozostali nauczyciele kształcenia zawodowego	0	95	95
Technik administracji	17	78	95
Kierowca samochodu ciężarowego	38	57	95
Kucharz	25	63	88
Sprzedawca w branży spożywczej	9	59	68
Administrator baz danych	65	2	67
Programista aplikacji	1	65	66
Pozostali magazynierzy i pokrewni	2	61	63
Fryzjer	19	44	63
Pozostali pracownicy sprzedaży i pokrewni	42	21	63
Murarz	16	47	63
Technik handlowiec	27	35	62
Agent ubezpieczeniowy	0	59	59
Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	17	38	55
Pracownik ochrony fizycznej I stopnia	9	45	54
Spawacz metodą MAG	7	46	53
Księgowy	9	41	50

Należy zwrócić uwagę, na poszukiwany zawód robotnika gospodarczego, gdyż z reguły są to oferty prac społecznie użytecznych, a więc nie stanowiące zatrudnienia. Zestawienie powyższe ujmuje także zgłoszenia miejsc stażowych i tym samym oznacza to że zapotrzebowanie na pracowników (szczególnie w zawodzie pracownika biurowego) istnieje, lecz nie przekłada się to na stałe miejsca pracy.

Zestawienia nie zawierają zgłoszeń wolnych miejsc pracy biurowej ogłaszanych w administracji publicznej, Biuletynie Służby Cywilnej oraz Biuletynie Informacji Publicznej pozostałych instytucji, stąd też duża grupa ofert pracy nie została ujęta i tym samym wskaźnik intensywności nie może być dokładnie określony.

Na podstawie tabeli 4 widać, iż pracodawcy z terenu powiatu opolskiego i miasta Opola poszukują przede wszystkim pracowników z branży budowlanej (robotników budowlanych), handlu (sprzedawców, kasjerów, telemarketerów, doradców klienta, przedstawicieli handlowych) i usług związanych z handlem bądź obsługą innych podmiotów (pracowników ochrony, sprzątaczek, kierowców, magazynierów czy księgowych).

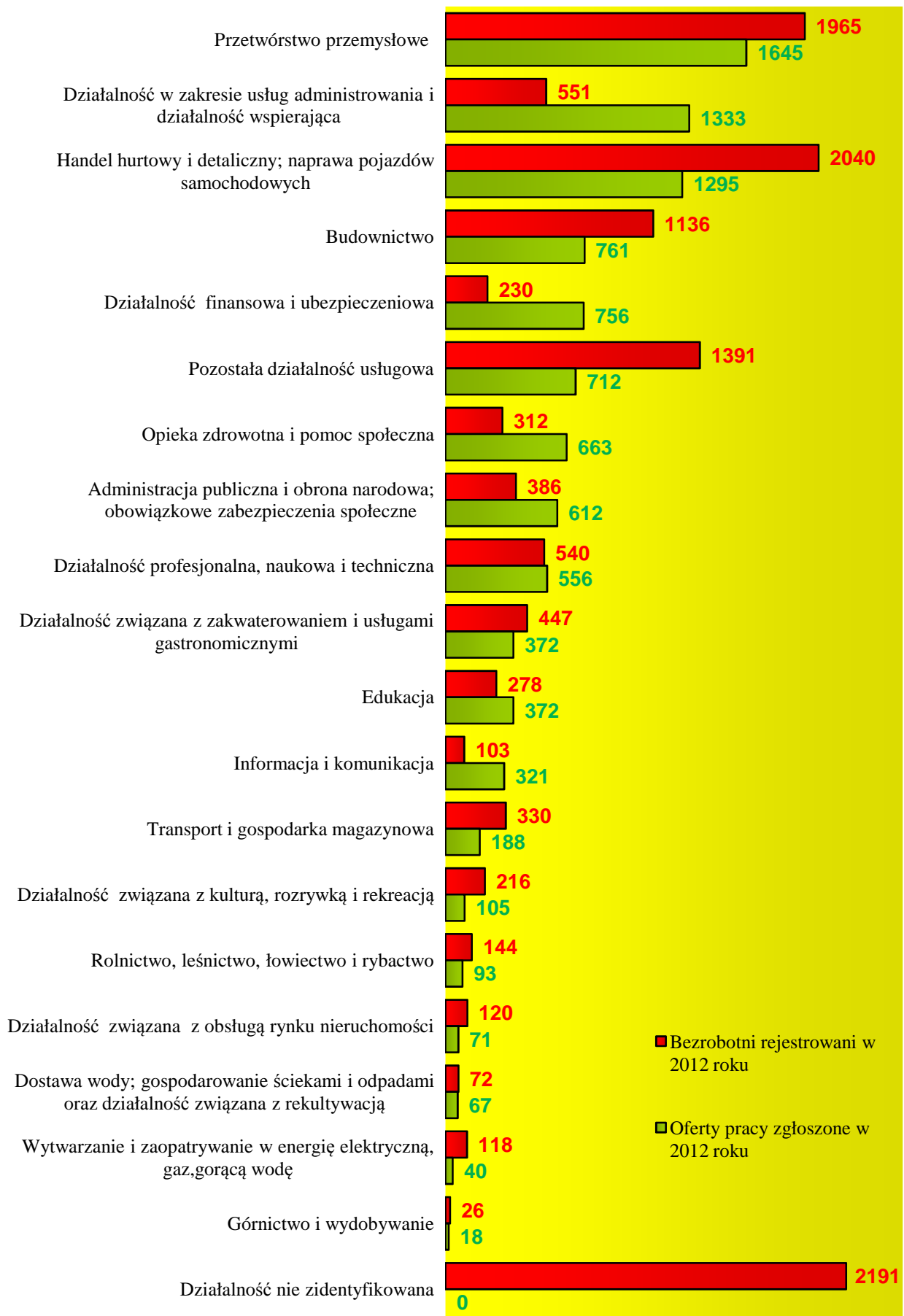
4. ANALIZA NAPŁYWU BEZROBOTNYCH ORAZ OFERT PRACY WEDŁUG KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI

Z wykresu 5 wynika, iż na przestrzeni 2012 roku największy udział liczby osób bezrobotnych, zanotowano wśród osób poprzednio pracujących w handlu i przetwórstwie przemysłowym. Dane statystyczne wskazują jednak, iż osoby te najczęściej podejmują dalsze zatrudnienie. Wśród osób tych branż występuje wysoka fluktuacja na rynku pracy. Największą liczbę ofert pracy (1645) zgłoszono jednak z przedsiębiorstw zajmujących się szeroko rozumianą produkcją przemysłową.

Branżą o dużej fluktuacji wśród pracowników jest handel, gdzie pomimo napływu do ewidencji blisko tysiąca osób bezrobotnych z tej branży spora liczba osób podejmuje zatrudnienie, głównie we własnym zakresie. Oznacza to, że składane oferty pracy z branży handlowej dotyczą tych samych miejsc pracy a także tych samych pracodawców. Z uwagi na proponowane przez pracodawców branży handlowej warunki pracy i płacy, oferty te są często mało atrakcyjne wśród wykwalifikowanych handlowców.

Na uwagę zasługuje fakt, iż pracodawcy pomimo trudności w zatrudnieniu pracowników proponują niskie wynagrodzenia a często wręcz wolą zatrudniać cudzoziemców. Często też miejscem pracy jest obszar całego kraju.

Wykres 5. Struktura bezrobotnych i ofert pracy według PKD rejestrowanych w 2012 r.

5. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

4.1. Zawody deficytowe

Przez zawód deficytowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. W mieście Opolu zanotowano 309 zawodów deficytowych, zaś na terenie powiatu opolskiego – 165 zawodów.

Aby analiza była miarodajna, skupiono się jedynie na zawodach wśród których wpływała minimum 1 oferta miesięcznie, oraz wskaźnik deficytu wyniósł co najmniej 1,1. Najwyższe wartości wskaźników deficytu dla dominujących zawodów ujęto w tabelach 5, 6.

Tabela 5. Wskaźnik intensywności deficytu zawodów w mieście Opolu

Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2012 r.	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2012 roku	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów
Pozostali nauczyciele kształcenia zawodowego	7,9	0,0	MAX
Spawacz metodą MAG	3,8	0,0	MAX
Sprzedawca w branży mięsnej	2,1	0,0	MAX
Pozostali pracownicy do spraw kredytów, pożyczek	1,9	0,0	MAX
Operator obrabiarek sterowanych numerycznie	1,9	0,0	MAX
Agent do spraw pozyskiwania gruntów pod nieruchomości	1,4	0,0	MAX
Pomocniczy robotnik przy konserwacji terenów zieleni	1,4	0,0	MAX
Asystent nauczyciela przedszkola	1,3	0,0	MAX
Przewodnik turystyczny terenowy	1,2	0,0	MAX
Monter ociepleń budynków	1,2	0,0	MAX
Robotnik torowy	1,0	0,0	MAX
Pracownik ochrony fizycznej I stopnia	3,8	0,1	45,0
Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	31,3	0,8	41,8
Doradca finansowy	12,3	0,3	36,8
Pozostali monterzy sprzętu elektronicznego	8,1	0,3	32,3
Robotnik drogowy	2,3	0,1	27,0
Kolporter	2,1	0,1	25,0
Telemarketer	24,3	1,0	24,3
Sprzedawca w branży spożywczej	4,9	0,3	19,7
Pozostali spawacze	12,0	0,7	18,0
Pozostali pośrednicy usług biznesowych	1,5	0,1	18,0
Pozostali listonosze	1,5	0,1	18,0
Cieśla	2,6	0,2	15,5
Pozostałe pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i podobne	11,3	0,8	15,0
Robotnik budowlany	53,2	3,8	14,2
Dziewiarz	3,3	0,3	13,3
Kurier	1,1	0,1	13,0
Tokarz / frezer obrabiarek sterowanych numerycznie	1,0	0,1	12,0
Agent ubezpieczeniowy	4,9	0,4	11,8
Ekspozytor towarów	3,7	0,4	8,8
Kierowca ciągnika siodłowego	1,3	0,2	8,0
Pozostali maszyniści i operatorzy maszyn i urządzeń dźwigowo-	1,3	0,2	8,0

transportowych			
Programista aplikacji	5,4	0,8	7,2
Pozostali ślusarze	3,0	0,4	7,2
Doradca klienta	13,9	2,0	7,0
Kierowca operator wózków jezdniowych	3,5	0,5	7,0
Opiekunka domowa	2,8	0,4	6,6
Kasjer handlowy	22,8	3,6	6,4
Lektor języka angielskiego	1,6	0,3	6,3
Brukarz	1,3	0,3	5,0
Przedstawiciel handlowy	21,8	4,5	4,8
Dozorca	3,8	0,8	4,6
Pozostali operatorzy stacjonarnych maszyn i urządzeń	1,9	0,4	4,6
Sprzedawca w stacji paliw	1,8	0,4	4,4
Pozostali pracownicy administracyjni	2,4	0,6	4,1
Opiekunka dziecięca	1,3	0,3	4,0
Robotnik gospodarczy	26,4	7,0	3,8
Pozostali magazynierzy	5,1	1,3	3,8
Pozostali pracownicy sprzedaży	1,8	0,5	3,5
Sprzątaczką biurową	22,6	6,7	3,4
Elektryk	1,3	0,4	3,2
Referent (asystent) bankowości	1,2	0,4	2,8
Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	3,2	1,2	2,7
Pozostali pracownicy obsługi biura	1,3	0,5	2,7
Szwaczka	3,3	1,3	2,4
Kierowca samochodu dostawczego	1,8	0,8	2,4
Technik prac biurowych	13,9	6,3	2,2
Pomoc kuchenna	7,2	3,3	2,2
Technik administracji	6,5	3,0	2,2
Listonosz	2,8	1,3	2,1
Sortowacz	1,9	0,9	2,1
Dekarz	1,8	0,9	2,0
Kierownik budowy	1,0	0,5	2,0
Pielęgniarka	1,7	0,9	1,8
Portier	1,6	1,0	1,6
Pracownik centrum obsługi telefonicznej	1,3	0,8	1,6
Kelner	7,1	4,6	1,5
Kierowca samochodu ciężarowego	4,8	3,1	1,5
Specjalista do spraw sprzedaży	3,3	2,4	1,4
Sekretarka	2,5	1,8	1,4
Magazynier	15,1	11,3	1,3
Pozostali pracownicy obsługi biurowej	7,9	6,3	1,3
Stolarz meblowy	1,5	1,2	1,3
Asystent do spraw księgowości	1,1	0,8	1,3
Elektromonter instalacji elektrycznych	1,9	1,6	1,2
Kosmetyczka	1,3	1,1	1,2

W mieście Opolu największy wskaźnik intensywności deficytu zawodów wystąpił w zawodach związanych z branżą budowlaną i metalową (robotnik budowlany, cieśla, robotnicy budowlani robót wykończeniowych, kierownik budowy, brukarz, dekarz, elektryk, monter-składacz

okien), metalową (monter konstrukcji aluminiowych, spawacz, operator obrabiarek sterowanych numerycznie) oraz finansową (kontroler rozliczeń pieniężnych, pośrednik w obrocie nieruchomościami, pracownik do spraw kredytów i pożyczek, doradca finansowy, doradca klienta, specjalista do spraw finansów, agent ubezpieczeniowy, kierownik działu finansowego). Wysokim deficytem, odznaczył się też zawód pracownika ochrony fizycznej (bez licencji), montera sprzętu elektronicznego, telemarketera, dziewiarza, operatora wózków jezdniowych, kuriera czy kolportera. Stale brakuje również kierowców samochodów dostawczych oraz kierowców ciągników siodłowych.

Wśród zawodów deficytowych wysoką średniomiesięczną liczbą ofert pracy zanotowano w zawodzie robotnika budowlanego, stąd widoczne jest zapotrzebowanie na niewykwalifikowanych pracowników do wszelkiego typu prostych prac budowlanych. Odmienna sytuacja wynika zaś wśród ofert na pracowników z zawodem robotnika gospodarczego – tu z kolei większość ofert stanowią propozycje prac społecznie użytecznych, które również nie dotyczą powierzenia stałej pracy. Podobną sytuację zauważono w zawodzie pracownika biurowego, gdyż zdecydowaną większość tych ofert stanowią propozycje stażu, co nie wiąże się z zatrudnieniem pracownika.

Tabela 6. Wskaźnik intensywności deficytu zawodów w powiecie opolskim

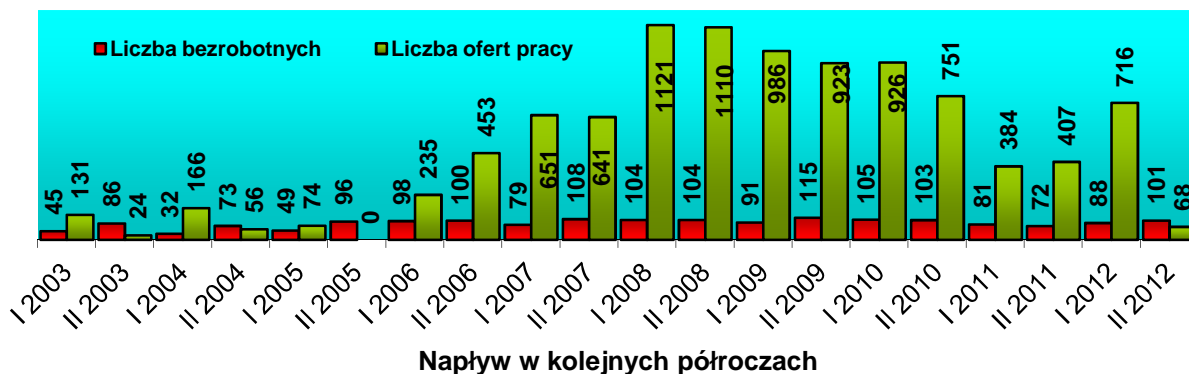
Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2012 r.	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2012 r.	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów
Ogrodnik - uprawa grzybów jadalnych	2,9	0,0	MAX
Monter ociepleń budynków	2,1	0,0	MAX
Inżynier elektronik	1,5	0,0	MAX
Monter elektronik - sprzęt komputerowy	1,4	0,0	MAX
Administrator baz danych	5,4	0,1	65,0
Spawacz metodą TIG	1,6	0,1	19,0
Kierowca ciągnika siodłowego	1,3	0,1	15,0
Pozostali spawacze	2,0	0,2	12,0
Pozostali pracownicy sprzedaży i pokrewni	3,5	0,4	8,4
Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	2,3	0,3	7,0
Asystent nauczyciela przedszkola	1,8	0,3	7,0
Monter instalacji wentylacyjnych i klimatyzacyjnych	1,0	0,2	6,0
Wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych	1,3	0,3	5,0
Robotnik gospodarczy	38,9	8,8	4,4
Specjalista kontroli jakości	1,0	0,3	3,0
Monter konstrukcji stalowych	2,2	0,9	2,4
Kasjer handlowy	4,3	2,2	2,0
Sprzątaczką biurową	7,5	5,0	1,5
Kierowca samochodu ciężarowego	3,2	2,3	1,4
Kierowca samochodu dostawczego	1,3	0,9	1,4
Technik handlowiec	2,3	1,8	1,2
Przedstawiciel handlowy	2,0	1,7	1,2

Na terenie powiatu opolskiego występuje analogiczna sytuacja w zakresie zawodów deficytowych. Tu również pośród zawodów deficytowych o największej średniomiesięcznej liczbie ofert pracy występuje zawód robotnika gospodarczego, związanego głównie z ofertami prac społecznie użytecznych.

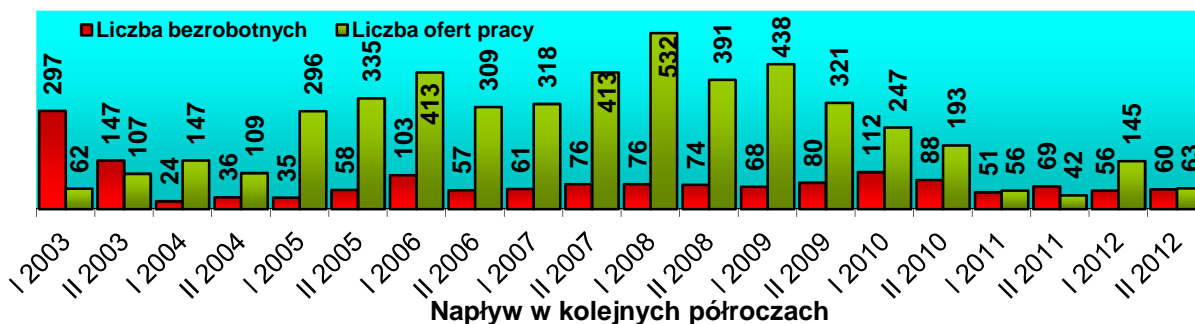
4.2. Ocena płynności w zawodach deficytowych

Analizując dane z lat 2003-2012 możemy próbować obserwować tendencję zawodów deficytowych, co jest właśnie faktycznym sensem monitoringu zawodów. Choć pierwsze opracowania monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych powstały dopiero w 2005 r., to jednak dostępne są dane dot. liczby bezrobotnych i ofert pracy (wg zawodów) już od 2003 r. Poniżej przedstawiono więc liczby rejestrowanych bezrobotnych oraz ofert pracy w latach 2003-2012 w konkretnych monitorowanych zawodach.

W latach 2006-2010 najwięcej ofert pracy zgłoszono właśnie w zawodzie **robotnika gospodarczego**. Zawód ten ma więc stosunkowo duży deficyt na rynku pracy przy jednocześnie znaczących liczbach, szczególnie liczby wpływających ofert pracy ale i liczby rejestrujących się osób bezrobotnych. Należałoby zauważyć, iż wiele ofert w tym zawodzie to oferty wykonywania prac społecznie użytecznych, których nie należy uważać za pełnoetatowe miejsca pracy. Poniższy wykres szczególnie akcentuje ten wpływ od 2006 r. kiedy to właśnie wprowadzono tę formę aktywizacji bezrobotnych. W II półroczu 2012 roku zawód ten stał się zawodem nadwyżkowym, jednak wiąże się to jedynie ze zmniejszeniem liczby przyjmowanych ofert prac społecznie użytecznych.

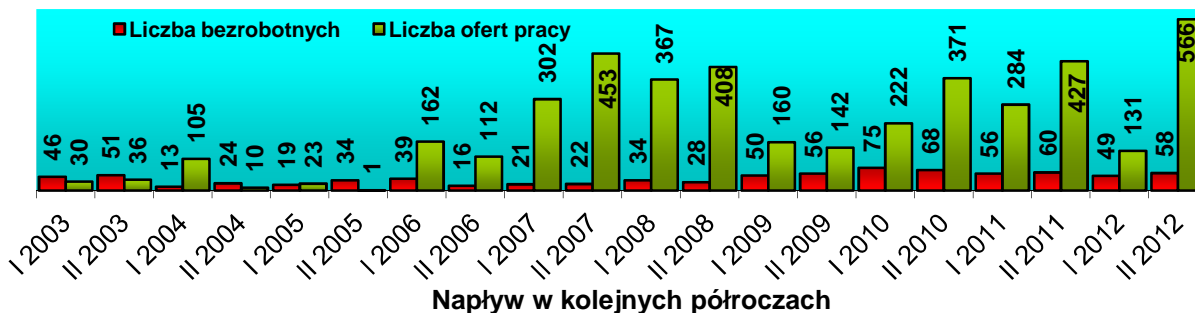

Podobną sytuację zauważamy wśród osób z zawodem **technika prac biurowych**. Tam liczba ofert również przewyższa podaż osób z tym zawodem wśród osób bezrobotnych, jednak znaczna liczba zgłoszonych ofert pracy to oferty stażu, które dostępne są jedynie dla wybranej kategorii bezrobotnych. Widoczne jest jednak, iż tą formą aktywizacji bezrobotnych pracodawcy istotnie zaczęli się interesować dopiero od 2005 r. Widocznym stał się jednak wzrost liczby bezrobotnych z tym zawodem przy malejącej (od 2010 r.) liczbie ofert pracy (głównie staży).

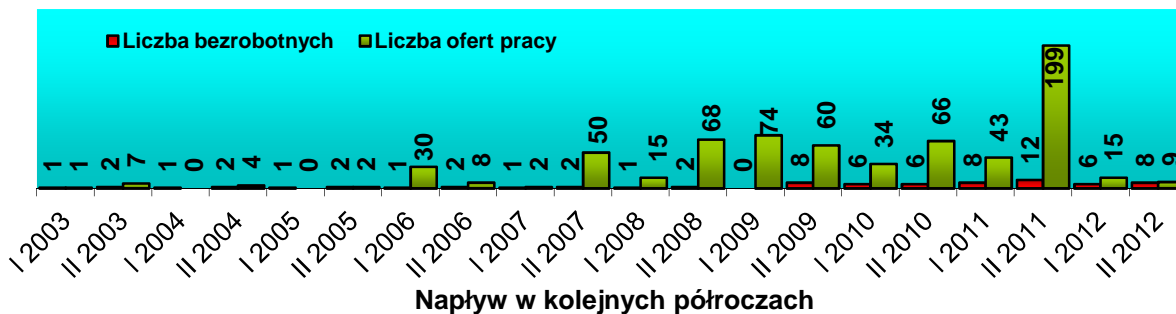

W latach 2006-2008 zauważalny był w kraju znaczny rozkwit budownictwa co wiąże się ze zwiększonym zapotrzebowaniem rynku pracy na osoby posiadające zawody niezbędne przy poszczególnych etapach wznoszenia konstrukcji i budynków oraz prac wykończeniowych w budownictwie. Choć wiele ofert dotyczy zawodów wymagających konkretnych kwalifikacji, to jednak najwięcej ofert pracy w tej branży dotyczyło właśnie niewykwalifikowanych **robotników**

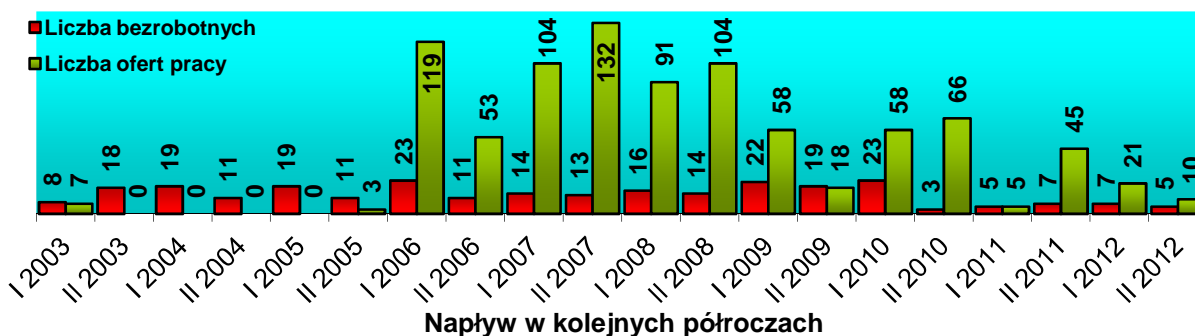
budowlanych. Liczba ofert w tym zawodzie była wysoka (szczególnie w latach 2006-2007) przy wciąż niskiej podaży, jednak od 2009 r. zauważamy także wzrost napływu osób bezrobotnych w tym zawodzie.

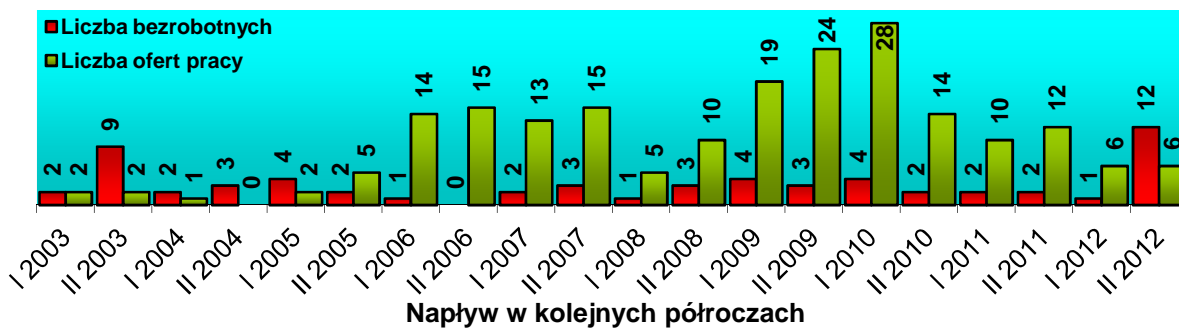
Dużym problemem jest także realizacja ofert pracy w zawodzie **brukarza**. Liczba napływających ofert pracy, pomimo nierównomiernych wahań jest wciąż wyższa, a znikomy napływ bezrobotnych z tymże zawodem zupełnie nie pokrywa zapotrzebowania pracodawców. Szacuje się, iż dysproporcje między zapotrzebowaniem pracodawców na wykwalifikowanych pracowników w tym zawodzie a ich podażą, mimo przejściowego zbilansowania, nie zrównoważą się.

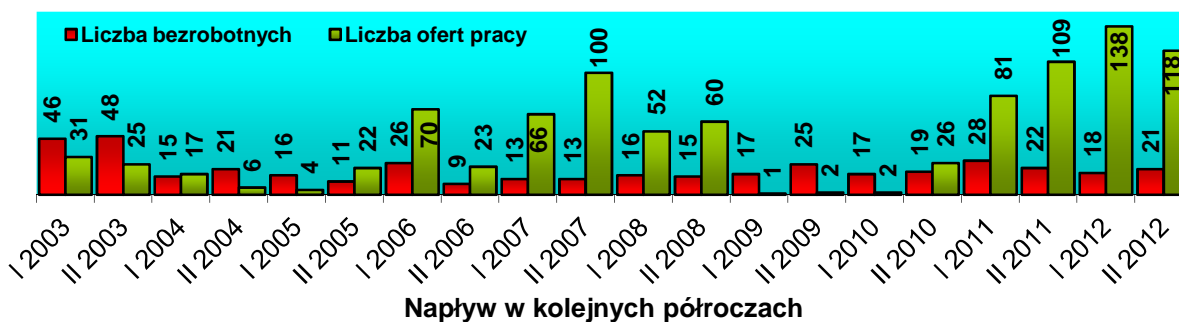
Podobnie dużym wskaźnikiem deficytu odznaczał się zawód **cieśli**. Od 2006 roku widoczna jest duża dysproporcja podaży-popytu, gdyż mała, stabilna liczba bezrobotnych z tym zawodem nie jest w stanie zaspokoić dużego popytu na ich kwalifikacje. Szczególnie dużo ofert pracy dla osób z zawodem cieśli napłynęło do tut. urzędu w latach 2006-2008.

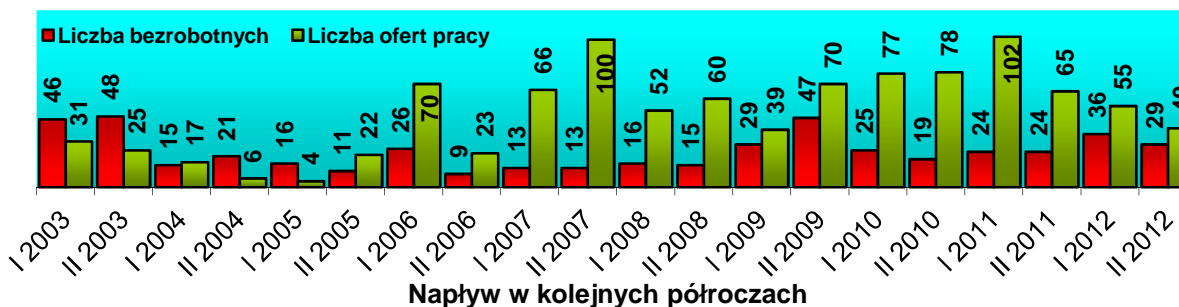
W zawodzie **operatora koparki** wciąż brak stabilizacji podaży-popytowej na wykwalifikowanych pracowników, gdyż wciąż zbyt mało pozostaje ich w rejestrze tut. urzędu, by móc zrównoważyć popyt na ich kwalifikacje zgłaszany przez pracodawców. Tu również możemy odczuć wzrost zapotrzebowania od 2006 r. wynikający z nowych inwestycji, co prawdopodobnie ma swe wyjaśnienie w wejściu polski do UE. Co prawda w ostatnim półroczu zarejestrowano więcej osób z tym zawodem niż zgłoszono ofert pracy, jednak szacuje się iż to że zawód operatora koparki stał się niniejszym zawodem deficytowym, stanowi jedynie wyjątek od panującej reguły.

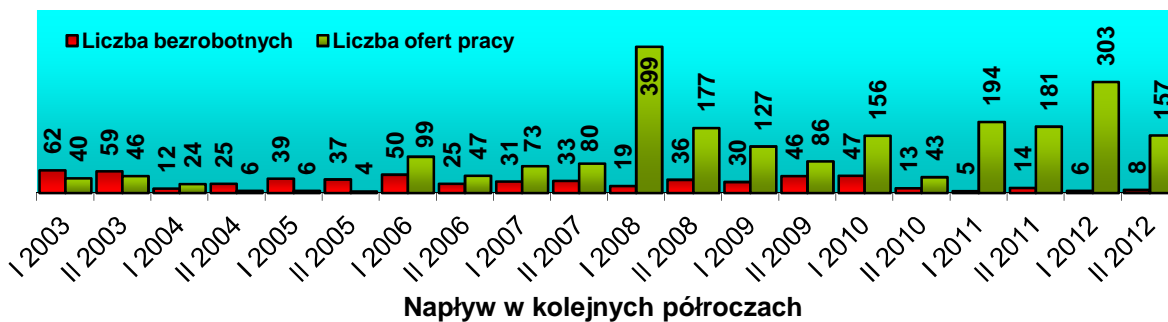
Lawinowy wzrost wpływających ofert pracy, obserwowany w latach 2006-2008, dla osób z zawodem **spawacza** został w 2009 r. zahamowany. Do końca 2009 r. w grupie tej zaliczano jedynie spawaczy ręcznych gazowych, jednak po zmianie słownika zawodów kwalifikacji i specjalności, od 2010 r. zaczęto wliczać do monitorowanej grupy wszystkich spawaczy. Od 2011 widoczny jest więc znaczny wzrost liczby ofert pracy dla osób z zawodem spawacza.

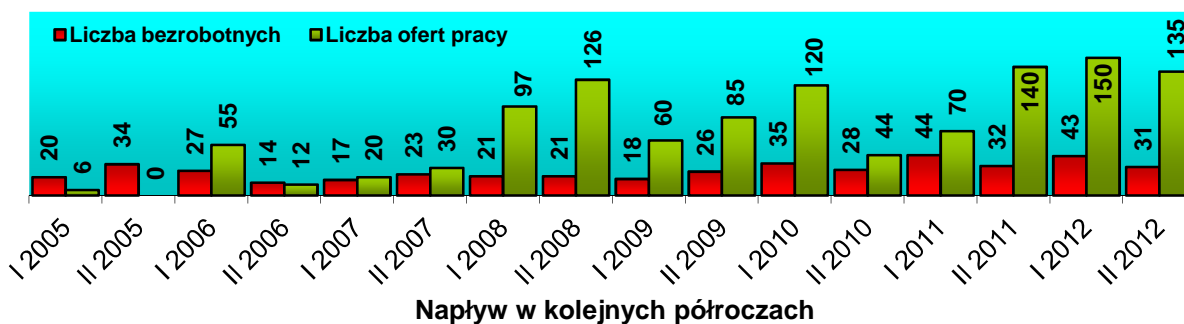
Zmiana dysproporcji podaży-popytu widoczna jest również w zawodzie **kierowcy samochodu ciężarowego**. O ile jeszcze w 2003 r. był to zawód nadwyżkowy, to jednak po umiarkowanej stabilizacji w 2004 r., od II półrocza 2005 widoczny był wzrost zapotrzebowania na osoby posiadające kwalifikacje do pracy w tym zawodzie. Wzrost liczby ofert od 2005 r. ewidentnie świadczył o wzroście gospodarczym, ukierunkowanym tu na handel i transport. Spadek liczby ofert w latach 2008-2009 świadczy być może o stabilizacji popytu oraz o skutkach kryzysu, jednak od II półrocza 2009 r. widoczny jest jej ponowny wzrost. W celu zrównoważenia popytu, tut. urząd prowadził szkolenia dające bezrobotnym uprawnienia kierowania pojazdami ciężarowymi. Podobna sytuacja dotyczy kierowców kategorii D.

Deficytowym (od 2006 r.) pozostaje także zawód **pracownika ochrony fizycznej** (wcześniej zawód ten miał nazwę pracownika ochrony mienia i osób). Dużego zapotrzebowania na pracowników nie jest w stanie zrównoważyć podaż wynikająca z napływem bezrobotnych oraz absolwentów. Trudno jest zrównoważyć tę dysproporcję, gdyż pracodawcy często poszukują licencjonowanych pracowników ochrony, podczas gdy niewiele z rejestrujących się osób taką licencją posiada.

Od 2006 r. deficytowym jest również zawód **przedstawiciela handlowego**. Zapotrzebowanie na osoby z takimi kwalifikacjami wciąż rośnie, jednak trudno zrównoważyć popyt, bowiem do wykonywania pracy przedstawiciela handlowego wymagane są specyficzne predyspozycje, z kolei często odmienne dla różnych branż. Duża liczba napływających ofert pracy może świadczyć o intensywniejszym poszukiwaniu wśród pracodawców nowych rynków sprzedaży, być może właśnie w związku z kryzysem ekonomicznym.

4.3. Zawody nadwyżkowe

Przez zawód nadwyżkowy należy rozumieć zawód, na który na rynku pracy występuje mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. W Opolu zanotowano 624 zawody nadwyżkowe, zaś na terenie powiatu opolskiego – 654 zawody. W tabelach 7, 8 ujęto dominujące zawody nadwyżkowe, w których średniomiesięczna liczba rejestrowanych bezrobotnych wynosiła co najmniej 2 osoby przy jednoczesnym wskaźniku nadwyżki niższym niż 0,9.

Tabela 7. Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów w mieście Opolu

Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2012 r.	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2012 r.	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów
Bez zawodu	0,0	111,5	0,0
Ekonomista	0,4	12,8	0,0
Technik mechanik	0,0	5,8	0,0
Pedagog	0,1	5,5	0,0
Technik budownictwa	0,2	3,9	0,0
Piekarz	0,2	3,8	0,0
Malarz - tapeciarsz	0,1	2,2	0,0
Pozostali pracownicy przy pracach prostych	0,4	6,3	0,1
Krawiec	0,5	4,8	0,1

Technik ekonomista	0,2	3,1	0,1
Malarz budowlany	0,3	2,8	0,1
Pozostali kierownicy do spraw innych typów usług	0,3	2,4	0,1
Ogrodnik terenów zieleni	0,2	2,2	0,1
Technik elektryk	0,2	2,0	0,1
Tokarz w metalu	0,2	2,0	0,1
Mechanik samochodów osobowych	0,9	5,8	0,2
Stolarz	0,8	3,2	0,2
Kucharz małej gastronomii	0,4	2,7	0,2
Cukiernik	0,5	2,5	0,2
Mechanik pojazdów samochodowych	1,4	4,8	0,3
Sprzedawca	28,1	62,8	0,4
Kierowca samochodu osobowego	1,1	2,6	0,4
Hydraulik	0,9	2,3	0,4
Ślusarz	5,4	11,3	0,5
Kucharz	5,3	10,0	0,5
Murarz	3,9	7,8	0,5
Fizjoterapeuta	1,8	3,6	0,5
Pozostali pracownicy ochrony osób i mienia	1,6	3,3	0,5
Stolarz budowlany	1,2	2,3	0,5
Fryzjer	3,7	6,4	0,6
Księgowy	3,4	5,6	0,6
Pakowacz	1,7	2,8	0,6

Na podstawie tabeli 7 widać, iż w mieście Opolu największe trudności w znalezieniu pracy mają osoby posiadające zawód ekonomisty, technika mechanika, pedagoga, mechanika samochodów osobowych, piekarza, technika ekonomisty, technika budownictwa, cukiernika, kucharza, fryzjera, krawca, sprzedawcy czy ślusarza. Przeciętnie średnio aż 112 osób w ciągu miesiąca rejestrowało się nie posiadając żadnego zawodu!

Tabela 8. Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów w powiecie opolskim

Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2012 r.	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2012 r.	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów
Bez zawodu	0,0	112,4	0,0
Ekonomista	0,1	6,1	0,0
Malarz - tapeciarski	0,3	5,9	0,0
Technik ekonomista	0,0	5,0	0,0
Cukiernik	0,2	5,0	0,0
Piekarz	0,2	4,0	0,0
Blacharz samochodowy	0,0	2,9	0,0
Pedagog	0,0	2,8	0,0
Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,0	2,8	0,0
Filolog - filologia obcojęzyczna	0,0	2,3	0,0
Technik budownictwa	0,0	2,3	0,0
Pozostali pracownicy ochrony osób i mienia	0,0	2,2	0,0
Monter podzespołów i zespołów elektronicznych	0,1	2,2	0,0
Dziwiarz	0,0	2,1	0,0
Technik elektronik	0,1	2,1	0,0
Salowa	0,1	2,0	0,0
Sprzedawca	6,4	56,0	0,1
Murarz	1,3	18,2	0,1
Fryzjer	1,6	12,6	0,1
Mechanik pojazdów samochodowych	0,8	10,2	0,1
Krawiec	0,5	6,7	0,1
Mechanik samochodów osobowych	0,8	5,8	0,1
Tokarz w metalu	0,6	4,5	0,1
Szwaczka	0,4	4,0	0,1
Malarz budowlany	0,5	3,7	0,1
Technik mechanik	0,2	3,2	0,1
Hydraulik	0,3	2,8	0,1
Lakiernik samochodowy	0,2	2,3	0,1
Stolarz	1,8	10,1	0,2
Kucharz	2,1	9,4	0,2
Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	1,4	8,9	0,2
Pozostali pracownicy przy pracach prostych	0,8	5,0	0,2
Księgowy	0,8	3,9	0,2
Kucharz małej gastronomii	0,5	2,8	0,2
Elektromonter instalacji elektrycznych	0,5	2,7	0,2
Barman	0,6	2,7	0,2
Pozostali elektromechanicy i elektromonterzy	0,4	2,0	0,2
Ślusarz	5,3	17,3	0,3
Elektromonter (elektryk) zakładowy	0,8	2,3	0,3
Magazynier	2,4	6,8	0,4
Kelner	1,2	3,3	0,4
Elektryk	1,1	2,5	0,4
Pomoc kuchenna	1,6	2,9	0,5

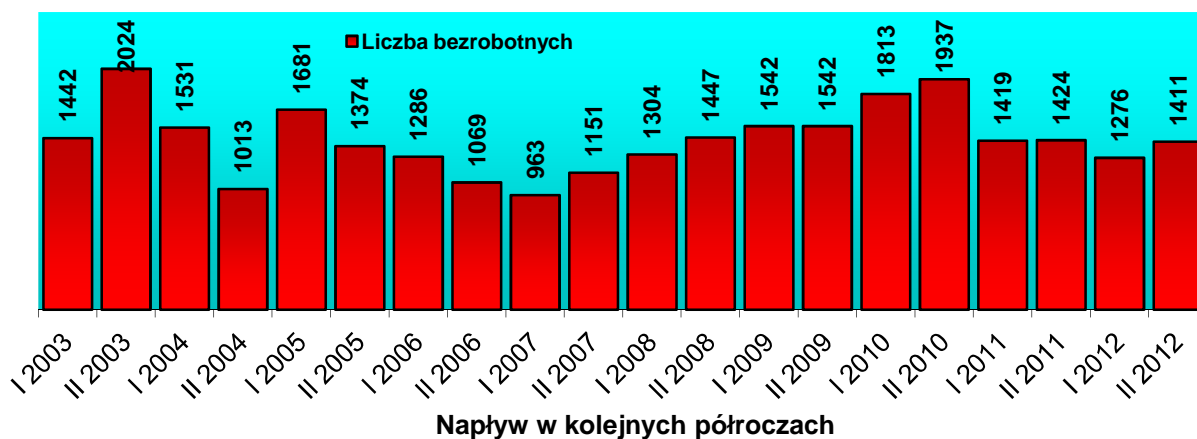
Według zestawienia zawartego w tabeli 8 wynika, iż z terenu powiatu opolskiego średniomiesięcznie również aż 112 osób rejestrujących się nie posiada żadnych kwalifikacji zawodowych. Są to często osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, gimnazjalnym lub

też najczęściej podstawowym, dotąd nie pracujące. Dla tych osób nie odnotowano żadnego zgłoszenia odpowiedniego wolnego miejsca pracy.

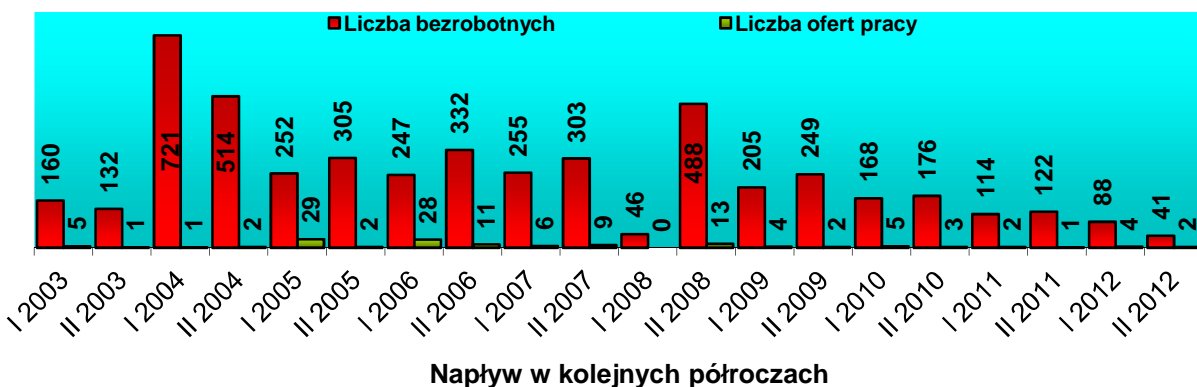
4.4. Ocena płynności w zawodach nadwyżkowych

Największe trudności w znalezieniu pracy mają osoby posiadające zawód ekonomisty, technika mechanika, pedagoga, mechanika samochodów osobowych, piekarza, technika ekonomisty, technika budownictwa, cukiernika, specjalisty ochrony środowiska, kucharza, fryzjera, krawca, sprzedawcy czy ślusarza. W 2012 roku przeciętnie średnio aż 223 osoby w ciągu miesiąca rejestrowały się nie posiadając żadnego zawodu! Są to często osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, gimnazjalnym lub też najczęściej podstawowym, dotąd nie pracujące. Dla tych osób nie odnotowano żadnego zgłoszenia odpowiedniego wolnego miejsca pracy.

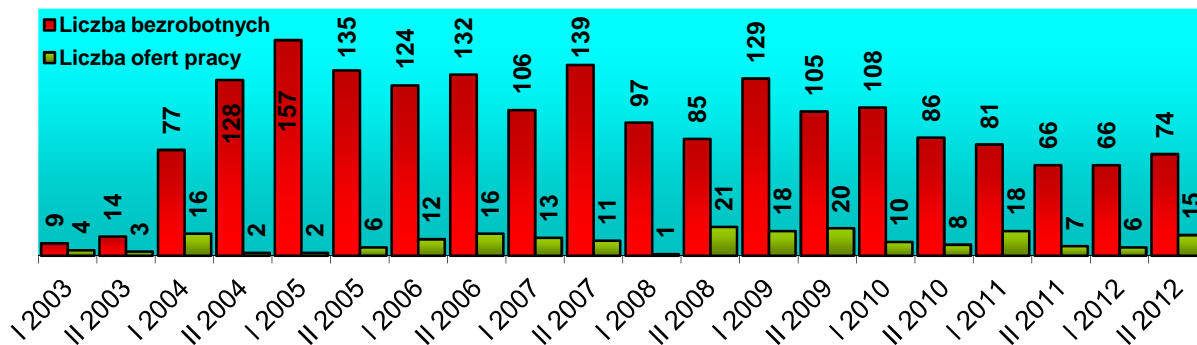
Zdecydowanie największy wskaźnik nadwyżki zawodów notowany jest w grupie osób bezrobotnych **nie posiadających żadnego zawodu**. Przyczyna jest prosta - brak ofert pracy dla osób bez zawodu, podczas gdy jednocześnie wiele osób bezrobotnych posiada jedynie podstawowe wykształcenie (bądź średnie ogólnokształcące), więc nie posiada kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu. Liczba rejestrujących się osób bez kwalifikacji zawodowych w latach 2008-2010 wyraźnie wzrastała. Powodem tego może być napływ do rejestru bezrobotnych absolwentów liceów ogólnokształcących czy też osób poprzednio pracujących, którym jednak ze względu na krótki okres wykonywanej pracy i nie dający (rozumianego zgodnie z ustawą) doświadczenia zawodowego, nie przypisano właściwego zawodu. Od 2 lat zauważalny jest jednak nieznaczny spadek liczby rejestrujących się osób nie posiadających żadnego zawodu.

Równie niekorzystnym jest brak równowagi podaży-popytu dla osób z zawodem **ekonomisty**. Bezrobotni z tym zawodem (ok. 20% to absolwenci) stanowią wciąż zbyt dużą, choć coraz mniejszą podaż na rynku pracy w zderzeniu z popytem wynikającym z ofert wolnych miejsc zatrudnienia. Wydaje się, iż istniejąca dysproporcja będzie maleć.

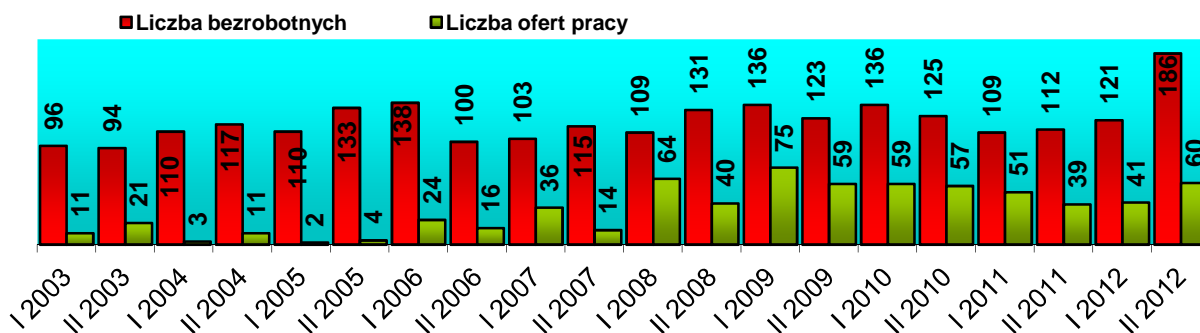

Rozwój usług branży motoryzacyjnej również nie jest jeszcze w stanie zrównoważyć kilkukrotnej przewagi liczby osób bezrobotnych posiadających zawód **mechanika samochodów osobowych**. Obserwując dynamikę zmian, brak jednak nadziei na szybkie zrównoważenie popytu z podażą, mimo stopniowego spadku liczby rejestrujących się osób bezrobotnych z tym zawodem.

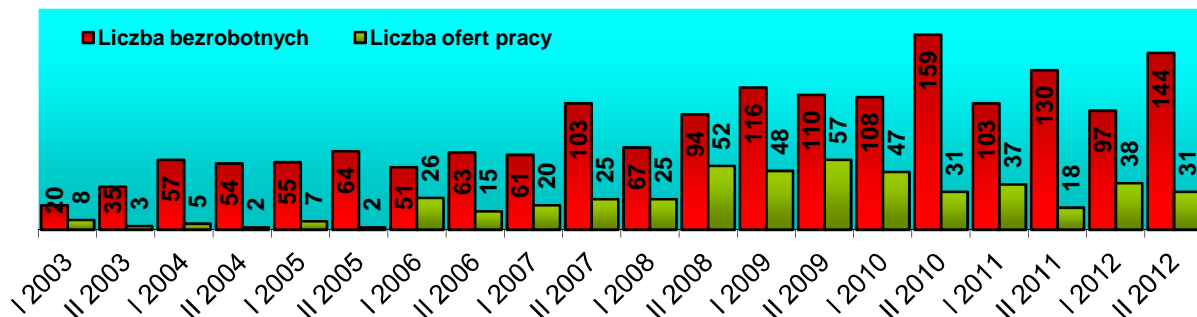
Napływ w kolejnych półroczach

Z danych urzędu wynika, iż wciąż wyraźnie wysokim wskaźnikiem nadwyżkowości charakteryzuje się zawód **kucharza**, gdzie stale, co najmniej dwukrotnie, przeważa liczba zarejestrowanych bezrobotnych z tym zawodem nad napływającymi ofertami pracy. Z drugiej strony, pracodawcy borykają się z dużymi trudnościami ze znalezieniem doświadczonego, wykwalifikowanego kucharza.

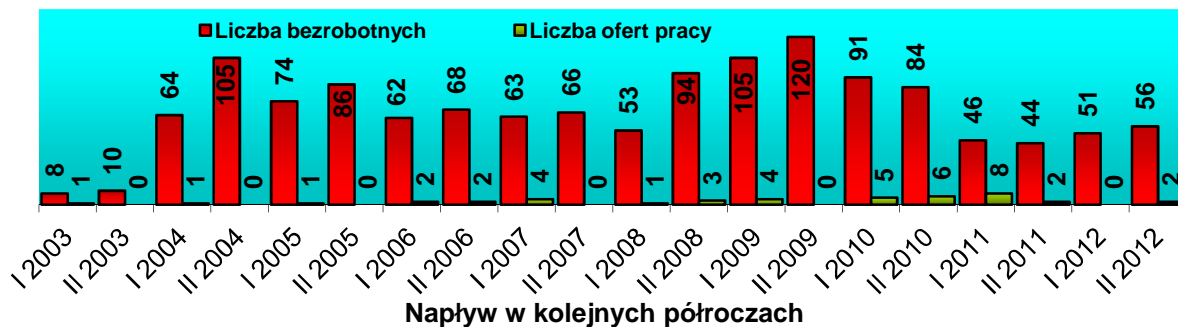
Napływ w kolejnych półroczach

Zawodem nadwyżkowym objętym szerszym monitoringiem jest również zawód **fryzjera**. Liczba bezrobotnych w tym zawodzie utrzymuje się na relatywnie wysokim poziomie wykazując niestety ciągłą tendencję wzrostu. Większość osób bezrobotnych zarejestrowanych z tym zawodem zamieszkuje na terenie powiatu opolskiego, przy czym jednak więcej ofert pracy składają pracodawcy z miasta Opola. Jednak podkreślić należy, iż liczba ofert pracy dla fryzjerów od 2006 r. także wzrosła.

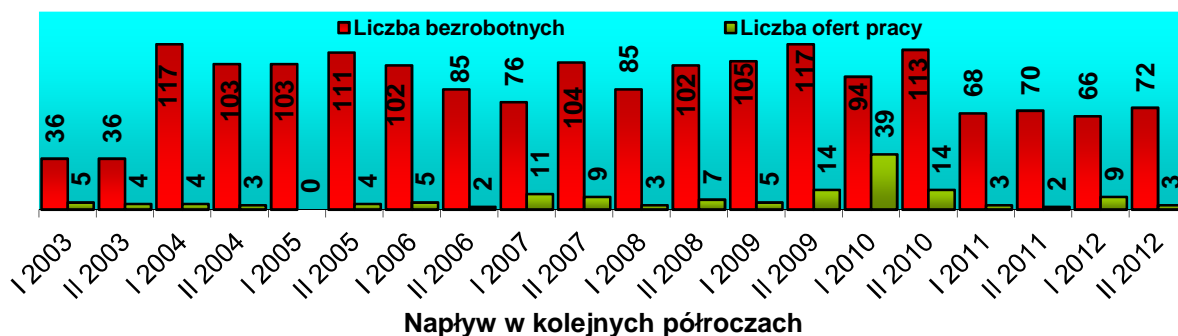

Napływ w kolejnych półroczach

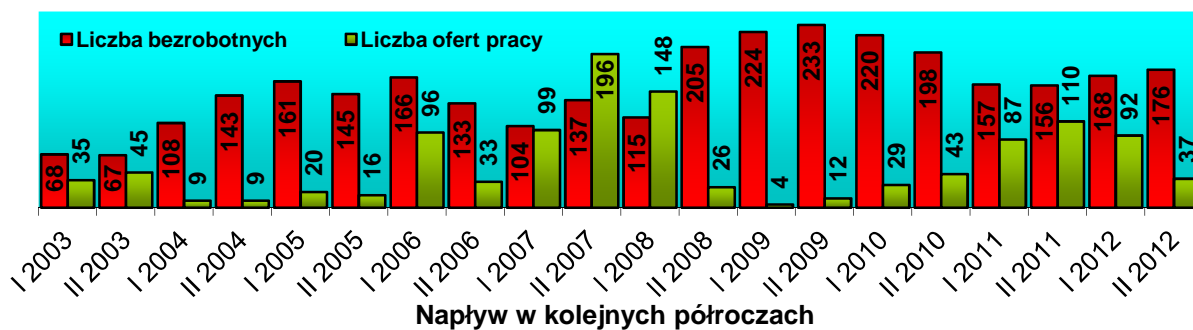
Bardzo dużą nadwyżkę podaży nad popytem zanotowano w zawodzie **technika mechanika**. Wciąż wysoka liczba bezrobotnych z tym zawodem wynika generalnie z dużej liczby absolwentów szkół kształcących w tym zawodzie. Osoby te mają jednak bardzo małe szanse na otrzymanie oferty pracy zgodnej z wyuczonym zawodem. Z poniższego wykresu można wywnioskować, iż zawód ten jeszcze długo pozostanie nadwyżkowym.

Nadwyżka wciąż występuje także w relacjach podaży-popytu na kwalifikacje w zawodzie **krawca**. Zmniejszenie się dysproporcji w I półroczu 2010 r. dawało pewne nadzieje na zbliżenie się do poziomu równowagi, jednak kolejne dwa lata rozwiąły te oczekiwania. Czas więc pokazał że zjawisko to miało jedynie charakter chwilowy i nie było początkiem tendencji zmierzającej do zrównoważenia się relacji podaży-popytowej na pracowników z tym zawodem.

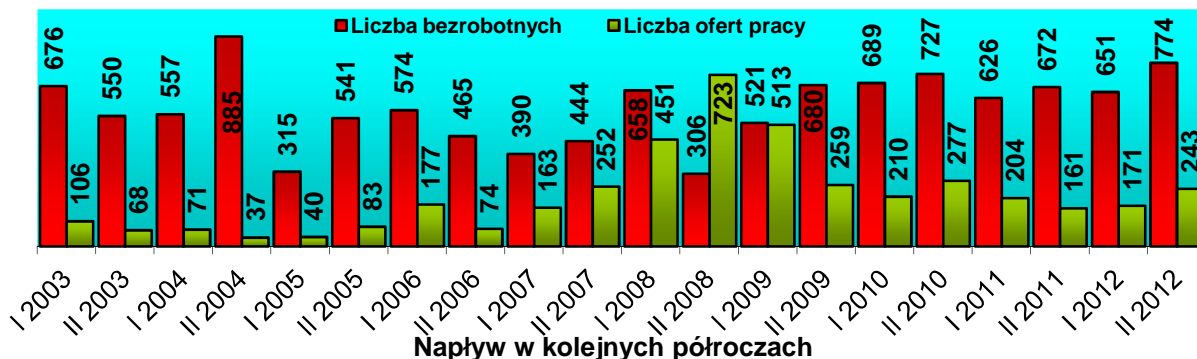

Kryzys gospodarczy w przemyśle, szczególnie w latach 2009-2010, spowodował wyraźną nadwyżkę notowaną w zawodzie **ślusarza**. Po wzroście liczby ofert pracy w latach 2006-2008, od połowy drugiego półrocza 2008 r. nastąpił drastyczny spadek liczby napływających ofert pracy wobec liczby rejestrujących się bezrobotnych, co niniejszym kwalifikuje niniejszym zawód ślusarza do grupy zawodów nadwyżkowych. Od 3 lat liczba ofert pracy jednak wzrosła przy malejącej jednocześnie liczbie rejestrujących się bezrobotnych z zawodem ślusarza, co sugeruje istnienie szansy na zrównoważenie się dysproporcji podaży-popytowej w tym zawodzie.

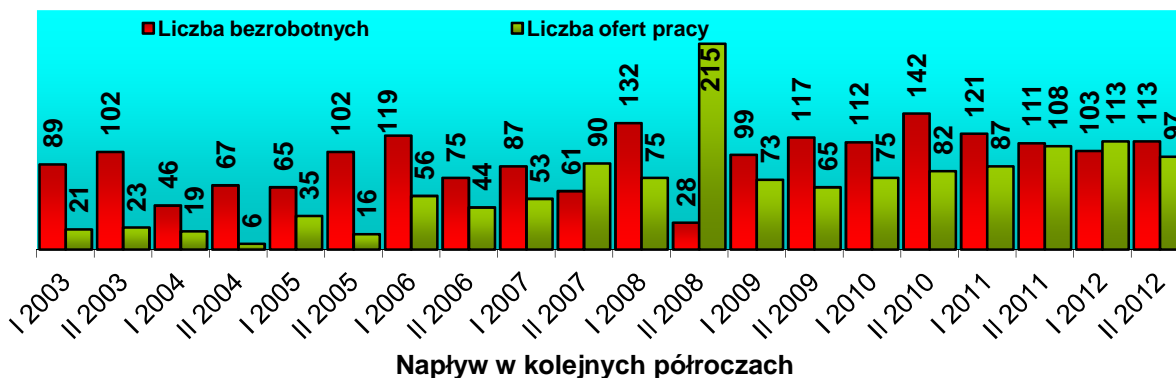

Zawodem, którego nadwyżki nie udało się także zrównoważyć jest zawód **sprzedawcy**, pomimo iż w II półroczu 2008 r. był on zawodem deficytowym. Liczba zgłaszanych ofert pracy w

tym zawodzie rosła od 2005 r. przy jednoczesnym spadku rejestrujących się bezrobotnych z tym zawodem. Pytanie o tendencję podażowo-popytową w przyszłości pozostaje jednak trudne do odpowiedzi. Jednocześnie zauważyć należy, iż liczba bezrobotnych z zawodem sprzedawcy rozkłada się równomiernie w obu powiatach, to jednak z miasta Opola spływa większość ofert. Zawód sprzedawcy wciąż jednak pozostaje nadwyżkowym (trzykrotna przewaga liczby napływających osób bezrobotnych, wobec zgłaszanych ofert pracy w tym zawodzie).

Magazynierzy stanowią ostatnią wymienioną grupę osób bezrobotnych wśród monitorowanych zawodów nadwyżkowych. Choć zawód ten od początku obserwacji był zawodem nadwyżkowym, to jednak w latach 2007-2009 oraz na przełomie lat 2011/2012, był on naprzemiennie zawodem deficytowym i nadwyżkowym. Większość bezrobotnych z tym zawodem mieszka w mieście Opolu, jednak oferty pracy spływają w podobnym udziale w obu powiatach. Powolny wzrost liczby ofert pracy świadczy generalnie o stabilnym poziomie koniunktury w handlu (głównie hurtowym) i transporcie, jednak obserwacje monitoringu wskazywały na wcześniejszy brak równowagi podażowo-popytowej w tym zawodzie. Wzrastająca liczba ofert pracy w ostatnich dwóch półroczach faktycznie doprowadziła do zrównoważenia się liczby ofert pracy oraz rejestrujących się osób bezrobotnych, dzięki czemu niniejszym zawód magazyniera stał się dziś zawodem zrównoważonym.

W mieście Opolu w 2012 r.:

- W 470 zawodach nie zgłoszono żadnych ofert pracy.
- 624 zawody było zawodami **nadwyżkowymi**, czyli średnio miesięcznie urząd dysponował mniejszą liczbą ofert pracy niż liczba osób bezrobotnych pozostających w ewidencji, m.in.:
 - ekonomista,
 - kucharz,
 - ślusarz,
 - murarz,
 - mechanik samochodów osobowych,
 - fryzjer,
 - technik mechanik,
 - krawiec,
 - mechanik pojazdów samochodowych,
 - pedagog,
 - piekarz,
 - technik ekonomista,
 - stolarz,
 - fizjoterapeuta,
 - technik budownictwa,
 - cukiernik,
 - tokarz w metalu.
- 309 zawodów było zawodami **deficytowymi**. Większość z nich wymieniono w tabeli 5. Dominującymi zawodami deficytowymi były:
 - robotnik budowlany,
 - robotnik gospodarczy,
 - pracownik ochrony fizycznej bez licencji,
 - telemarketer,
 - przedstawiciel handlowy,
 - kasjer handlowy,
 - magazynier,
 - sprzątaczką biurową,
 - doradca finansowy,
 - doradca klienta,
 - kelner.
- 47 zawodów było zawodami **zrównoważonymi** m.in.:
 - technik handlowiec,
 - monter instalacji i urządzeń telekomunikacyjnych,
 - recepcjonista,
 - specjalista administracji publicznej.
- w 169 zawodach zgłoszono oferty pracy jednak w ewidencji urzędu jednocześnie nie zarejestrowano osób posiadających kwalifikacje do wykonywania pracy w zawodzie m.in.:
 - spawacz metodą MAG,
 - operator obrabiarek sterowanych numerycznie,
 - asystent nauczyciela przedszkola,
 - przewodnik turystyczny terenowy,
 - monter ociepleń budynków,
 - kontroler rozliczeń pieniężnych.

W powiecie opolskim w 2012 r.:

- W 533 zawodach, z którymi rejestrowały się osoby bezrobotne, nie zgłoszono żadnych ofert pracy.
- 654 zawody było zawodami **nadwyżkowymi**, czyli średnio miesięcznie urząd dysponował mniejszą liczbą ofert pracy niż wynosiła liczba osób bezrobotnych pozostających w ewidencji. Największą liczbą osób wśród zawodów nadwyżkowych wyróżniły się zawody:
 - sprzedawca,
 - murarz,
 - ślusarz,
 - fryzjer,
 - mechanik samochodów osobowych,
 - stolarz,
 - kucharz,
 - krawiec,
 - magazynier,
 - ekonomista,
 - malarz-tapeciarz,
 - mechanik pojazdów samochodowych,
 - cukiernik.
- 165 zawodów było zawodami **deficytowymi**, czyli średnio miesięcznie urząd dysponował większą liczbą oferty pracy w danym zawodzie niż wynosiła liczba osób pozostających w ewidencji osób bezrobotnych. Większość z nich wymieniono w tabeli 6. Dominującymi zawodami deficytowymi były:
 - robotnik gospodarczy,
 - sprzątaczką biurową,
 - administrator baz danych,
 - kasjer handlowy,
 - kierowca samochodu ciężarowego,
 - pracownik ochrony fizycznej bez licencji,
 - technik handlowiec,
 - monter konstrukcji stalowych,
 - przedstawiciel handlowy,
 - asystent nauczyciela przedszkola,
 - spawacz metodą TIG,
 - kierowca ciągnika siodłowego,
 - kierowca samochodu dostawczego.
- 38 zawodów było zawodami **zrównoważonymi**, czyli popyt na pracowników o danym zawodzie był zbliżony podaży, m.in.:
 - robotnik budowlany,
 - technik prac biurowych,
 - technik administracji,
 - sekretarka.
- w 105 zawodach zgłoszono oferty pracy jednak w ewidencji urzędu jednocześnie nie zarejestrowano osób posiadających kwalifikacje do wykonywania pracy w zawodzie m.in.:
 - monter ociepleń budynków,
 - inżynier elektronik,
 - monter elektronik - sprzęt komputerowy,
 - pracownik ochrony fizycznej I stopnia,
 - lakiernik proszkowy.

6. WNIOSKI

Głównym celem badania zawodów nadwyżkowych i deficytowych było stworzenie ich rankingów, które stanowią narzędzie dla monitoringu, czyli procesu systematycznego śledzenia zjawisk zachodzących na rynku pracy. Monitoring pozwala na formułowanie ocen i wniosków dla systemu kształcenia zawodowego i szkolenia bezrobotnych i służy lepszemu dopasowaniu kwalifikacji osób poszukujących pracy do oczekiwań pracodawców.

Rok 2012 był rokiem w którym zaobserwowano stabilizację poziomu bezrobocia po jego szczycie z 2011 roku. Nastąpił wzrost udziału osób w wieku powyżej 50 roku życia oraz osób niepełnosprawnych, rejestrujących się jako osoby bezrobotne. Osobami bezrobotnymi stało się wielu pracowników zwalnianych z przyczyn ekonomicznych i to zarówno od pracodawców obszaru obsługiwanego przez tut. urząd jak i osób powracających z zagranicy. W ewidencji byli też cudzoziemcy, którzy tracąc zatrudnienie poza granicami Polski, nabyli prawo do zasiłku w krajach UE. Bieżący rok odznaczył się jednak nieznacznym spadkiem poziomu bezrobocia.

Faktem jest również dalszy spadek napływu ofert pracy. W 2012 roku wpłynęła mniejsza liczba ofert pracy niż w roku wcześniejszym, jednak jednocześnie jest to mniej ofert niż w latach 2008-2010. Optymistycznym jest przynajmniej wzrost (od 2009 roku) udziału osób wyłączonych z ewidencji z powodu podjęcia pracy. Niestety równocześnie rokrocznie rośnie udział osób wyłączonych z ewidencji bezrobotnych z powodu niestawienia się czy też braku gotowości do podjęcia zatrudnienia.

W 2012 roku wzrosła nieco liczba (mimo nieznacznego spadku udziału) osób do 12 miesięcy od ukończenia nauki. Większa jest też liczba (choć niższy udział) osób bezrobotnych do 25 roku życia, oraz do 27 roku życia z wykształceniem wyższym do roku od dnia ukończenia nauki. Rok 2012 odznaczył się jednocześnie dalszym wzrostem liczby (mimo niewielkiego spadku udziału) osób długotrwale bezrobotnych, osób powyżej 50 roku życia i niepełnosprawnych. Od 2009 rokrocznie wzrasta też liczba osób bez kwalifikacji zawodowych. Po okresie wzrostu, stabilizuje się liczba osób bez doświadczenia zawodowego i osób bez wykształcenia średniego (choć ich udział maleje). W 2012 roku udział osób poprzednio pracujących, wciąż rosnąc, osiągnął poziom nienotowany od 16 lat. Podobnie rośnie też liczba (i udział) osób zwolnionych z przyczyn zakładu pracy. Stale rośnie też udział osób z wykształceniem wyższym i średnim ogólnokształcącym, a maleje wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym i poniżej. Powoli rośnie też udział osób bezrobotnych z dłuższym stażem pracy.

Wnioski wypływające z analizy pozwalają stwierdzić, że rynek pracy charakteryzuje się głęboką nierównowagą. Nadmiar poszukujących pracy występuje w większości zawodów i specjalności. Wzrost zapotrzebowania na pracowników w nowych zawodach i specjalnościach nie nadąża za rosnącym napływem bezrobotnych z zawodów tracących rację bytu. Procesy zachodzące w życiu społecznym i gospodarczym powodują zmiany na rynku pracy, które wymuszają na społeczeństwie zmianę podejścia do pracy. Nowa sytuacja wymaga od pracowników elastyczności zawodowej oraz aktywności edukacyjnej prawie przez całe życie.

Kształcenie zawodowe jest niewątpliwie jednym z ważniejszych czynników determinujących powodzenie jednostki na rynku pracy. W procesie projektowania zmian polegających na dostosowaniu kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy istotne jest zwrócenie uwagi na prognozę odnoszącą się do regionu, informującą o relacjach między tempem rozwoju rolnictwa, przemysłu i usług oraz możliwości wprowadzania nowych technologii. Dane te pozwolą na określenie kierunków i programów kształcenia.